

Upprepning av det ensamma barnets smärta

Vigdis Hjorts nya roman har den talande titeln *Upprepningen*. För det är precis vad den handlar om. Blir du aldrig klar. Nej. Upprepar och återkallar och återupplever och återberättar och återgäldar för barndomen fortsätter, ungdomen fortsätter, barndomen och ungdomen en framtid som ständigt börjar, en pågående process.

Vigdis Hjort fick sitt internationella genombrott 2016 med *Arv och Miljö* som väckte stort rabalder och hetsig debatt i hemlandet Norge. Boken om hur tidningsredaktören (Hjort?) i samband med arvsskiftet efter fadern, berättar för familjen om faderns sexuella övergrepp. Allt sedan dess har hon gång på gång fortsatt sin envetna, närmast maniska kamp med att skriva fram det skuld och skambelagda, ensamma barnets smärta. Offret som kräver upprättelse och rättvisa.

I *Upprepningen* möter vi en medelålders författare (Hjort?) som sitter i en stuga i Nordmarka och skriver om den stora vändpunkten i sitt liv.

En tonårsflicka inser plötsligt varför hennes föräldrar beter sig som de gör mot henne. Händelser som sedan länge legat latent och pyrt i hennes undermedvetna, blossar med ens upp i ett nytt förklarat ljus. Händelser så förbjudna och så djupt förträngda men som kommer att definiera hela hennes liv. Övergrepp som lever vidare i offret, i barnet och i den nu vuxna författaren.

Varför är flickans mamma så kontrollerande och misstänksam?
Varför är pappa så
undflyende? Mamman bevakar, lurpassar, undersöker, frågar ut.
Likt en blodhund sniffar hon
efter tobaksrök och alkoholångor. Det handlar varken om omsorg
eller oro utan om en
hysterisk och sjuk rädsla. Pappan gör lama försök att stoppa
henne "*Låt flickan vara*". Men
låter det stanna vid det.

Allt spårar ur när föräldrarna olovandes läser flickans
fiktiva dagbok om vad som kunde ha
blivit en sexuell debut men som i stället bottnar i långt
tidigare händelser.
Hon förstod inte, för hur skulle hon kunna det, att det hon
upplevde när hon var sexton, var
efterskalven från ett tidigare, ännu inte varseblivet
jordskalv.

Texten är i sedvanlig Vigdis Hjortstil koncentrerad, intensiv
och drabbande, endast 145 sidor.
Det blir omöjligt att lägga ifrån sig boken och jag kommer på
mig själv med att jag håller
andan.

*Och bilderna kom, de outhärdliga bilderna kom som elektriska
stötar genom hjärnan, lysande
klara och med flera tusen volts styrka, och allt föll på plats
och jag föll ihop med nedbrända
väggar i huvudet och har sedan dess aldrig varit densamma.*

Ja, vad ska man tro? Blev Vigdis Hjort utsatt för övergrepp
som barn eller inte? Jag lämnar
den frågan därhän. Debatten om autofiktio n och etik rullar
helt säkert vidare.

Upprepningen
Vigdis Hjort

Originalets titel: Gjentakelsen

Översättning: Jens Hjalte

Natur & Kultur, 2025

Läs även recensionerna av Vigdis Hjorts [Om bara](#) och [Är mor död](#)